

PÉČE V KONTEXTU ROVNOSTI ŽEN A MUŽŮ VE MĚSTECH A OBCÍCH

Halka Jaklová

Praha, 3. 6. 2015

V rámci projektu **Ženy a muži v rovnováze**

FÓRUM 50%

Projekt podpořila Nadace Open Society Fund Praha z programu Dejme (že)nám šanci, který je financován z Norských fondů.

www.padesatprocent.cz

- Každý člověk v určité fázi života potřebuje nějakou formu péče.
- I přes to, že pečovatelské aktivity jsou dnes považovány za podmínku udržitelného ekonomického a sociálního vývoje moderní společnosti, chybí v makroekonomických statistikách
- Veřejné politiky – absence ohledu na podmínky pečujících osob

- **Rovnost neznamená stejnost,**
ale rovnoprávnost
- Nejde o pouhou rovnost před
zákonem
- Rozpor: **formální** rovnost (de iure)
versus **faktická** rovnost (de facto)

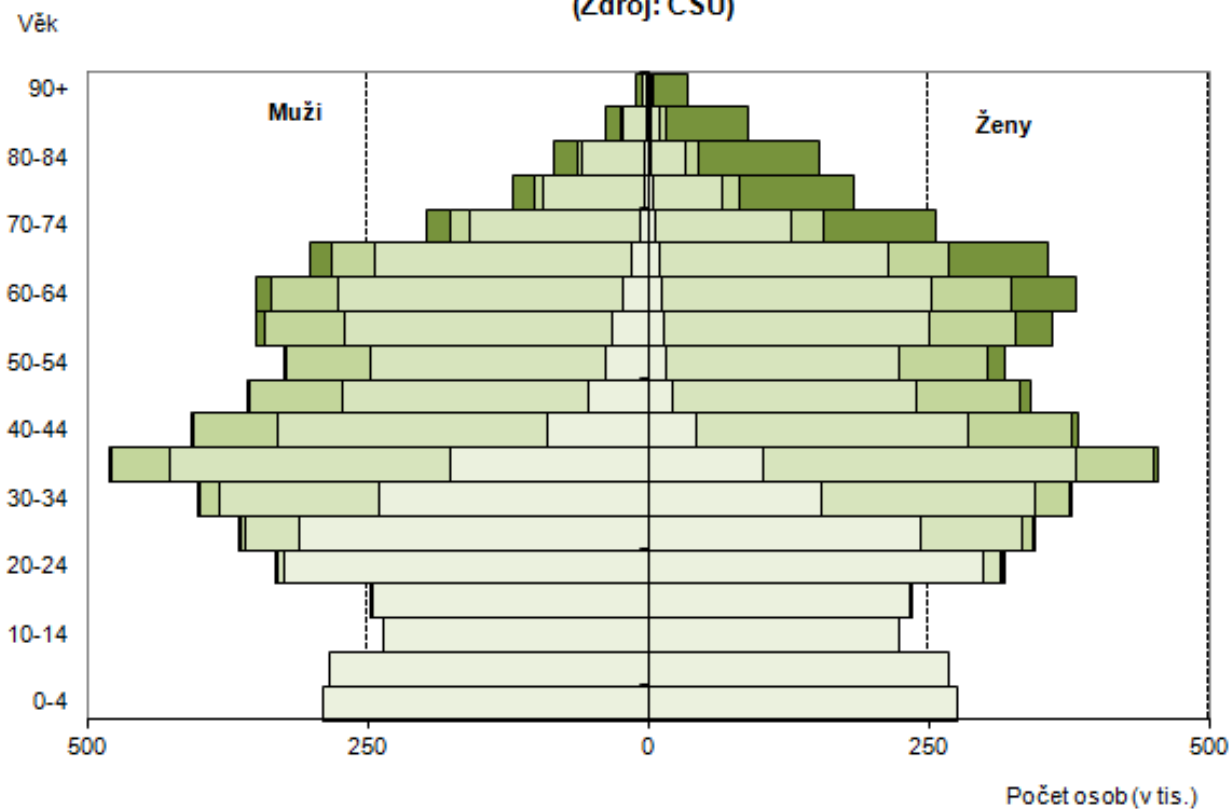
-

-

Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a rodinného stavu k 31. 12. 2013 (Zdroj: ČSÚ)

□ Svobodní/í

□ Vdané/ženaí

□ Rozvedení/í

■ Ovdovělí/í

FÓRUM 50%

Zaměstnanost žen

- V zemích EU – od 70.let vstup žen na pracovní trh
- V ČR – po 1989 mírný pokles – návrat tradičního pohledu na péči
- ČR – stále poměrně vysoká (**65 %**, průměr EU 66 %)
- **Propad u matek dětí do 6 let – největší v EU – o 40 %**
- Zaměstnanost matek dětí do 3 let – celkem 20 %

- V ČR 10 % žen a 2,5 % mužů
⇒ **Nedostatek částečných úvazků**
- **Nástroj slad'ování x nižší mzdy a důchody**

- Dlouhodobý **nedostatek** (aktuálně **cca 60 000**), úplně chybí jesle
- Lokální charakter (Praha, velká města)
- Problém se začíná překlápět na **ZŠ**

Neplacená práce

- Nedostatečná kapacita zařízení zprostředkovávající péči – zvyšující se tlak na ženy (neplacená práce)
- Ženy vykonávají většinu neplacené práce
- Tzv. **druhá směna** (28 hodin, tj. úvazek 0,7)
- V ČR tráví pracující ženy neplacenou práci zhruba **2 x více času než muži**

Počet mužů – příjemců RP

Počet příjemců rodičovského příspěvku podle pohlaví

Rok přiznání dávky	Průměrný měsíční počet příjemců (v tis.)		
	ženy	muži	celkem
2001	263,6	2,1	265,7
2002	254,7	2,3	257,0
2003	259,1	2,4	261,5
2004	276,3	3,4	279,6
2005	289,4	4,1	293,6
2006	304,0	4,2	308,2
2007	337,7	4,9	342,6
2008	353,6	6,3	359,9
2009	356,5	6,0	362,5
2010	331,5	5,4	336,9
2011	317,5	5,8	323,3
2012	301,4	5,3	306,7
2013	288,5	5,2	293,7

Ze všech příjemců RP v roce 2013 tvořili muži necelá 2 %. (Zdroj: MPSV, 2014)

Zapojení otců do péče

Otcové nezletilých dětí, N = 1147

Zdroj: Podoby otcovství v ČR – sociologický výzkum
(Mediaresearch pro MPSV, 2010)

Svěřování dětí do péče v ČR

- Sílící trend svěřování dětí do **společné či střídavé péče** obou rodičů – v roce 2013 tak bylo rozhodnuto v **6,2 %** případů
- Do výhradní péče **otce** byly děti svěřeny v **5,7 %**, do výhradní péče **matky** v **86,4 %**

Chudoba jako genderový problém

Rozvojový program OSN (UNDP)

- **Chudoba** zasahuje muže a ženy nerovnoměrně
- Ženy v současnosti tvoří asi **dvě třetiny všech chudých na světě**
- 1/3 práce žen = placené zaměstnání x 2/3 = péče, výchova, práce v domácnosti, na zahradě, na poli apod. **bez finanční odměny**
- Neplacená práce není zohledněna v ekonomických statistikách
- U mužů je poměr přesně obrácený
- V ČR skupiny nejvíce ohrožené chudobou: samoživitelky a samostatně žijící seniorky

Proč gender mainstreaming?

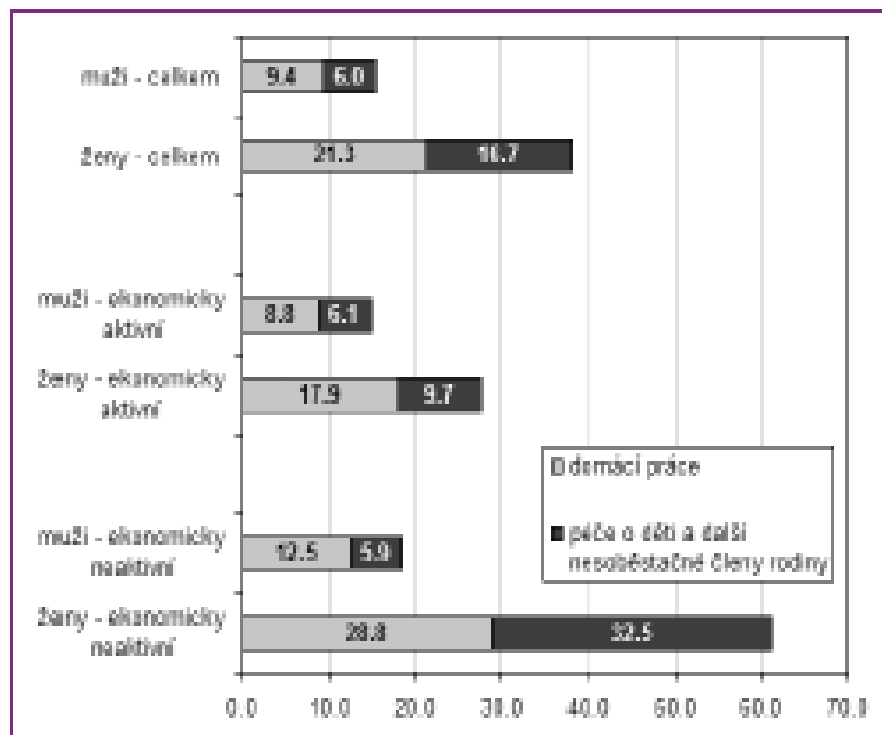
- **Funkce měst** – naplnění základních životních potřeb
- Městský rozvoj \neq ekonomický růst
- GM – při plánování prostoru a aktivit v něm má **práce neplacená a placená stejnou hodnotu**
- Potřeba zohledňovat potřeby pracujících a pečujících a reflektovat skutečnost, že určitá část populace musí tyto role kombinovat a ulehčovat jim to.

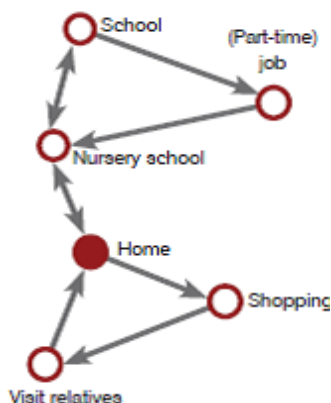

Gender mainstreaming v plánování měst a obcí

Graf 1: Kolik hodin týdně trávíte v průměru péči o domácnost a její členy?

Mobility chain of an everyday life involving a combination of paid employment, caring and homemaking.

Mobility chain of an everyday life involving paid employment

Zdroj: Životní dráhy 2010, N= 4010.

Gender mainstreaming v obcích

DOVNITŘ

- Obce jako **zaměstnavatel**
- Genderová rovnost v **rozhodovacích** pozicích

VEN

- **Služby** poskytované obyvatelům a obyvatelkám
- **Plánování** (strategické, územní), rozpočet

Oblasti, ve kterých se nejvíce odlišují
životní zkušenosti mužů a žen

- Péče
- Doprava
- Design obytných zón
- Infrastruktura pro pěší
- Bezpečnost

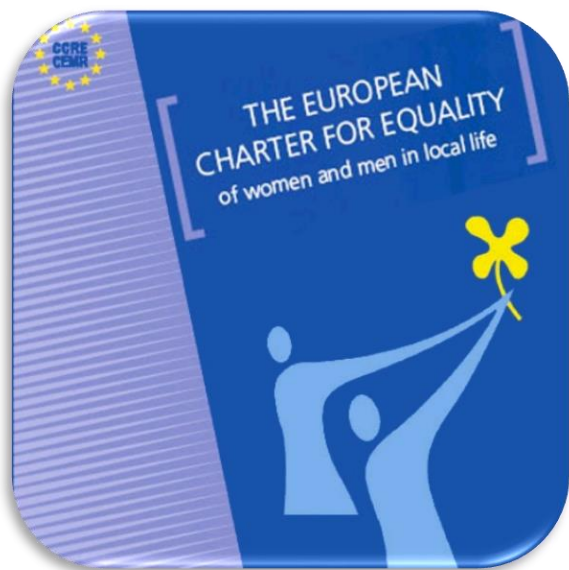

-

Evropská Charta

Evropská charta za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích

- Téměř 1400 signatářů, včetně největších měst (Paříž, Vídeň, Madrid atd.)
- V ČR 4 obce (Staňkovice, Milotice, Záluží, Praha 18 – Letňany)

Co může Charta přinést?

- Více aktivit pro **děti a seniory/ seniorky**
- Dostupnější **veřejnou dopravu**
- **Zapojení** do mezinárodní sítě obcí
- Bezpečnější obec

Sladování: Kristiansand a Baerum (Norsko)

Flexibilní pracovní doba na úřadě

- jádro pracovní doby 9 – 14:00 (nebo podle domluvy), zbytek hodin zaměstnanci a zaměstnankyně mohou pracovat z domova, pokud odpracují požadovaný počet hodin, mohou si vzít volno => princip decentralizovaného rozhodování, vyplatí se dát zaměstnancům/zaměstnankyním důvěru
- Flexibilní pracovní dobu zavedla i řada českých úřadů, dětský koutek na Magistrátu h.m. Prahy
- Právo na plný úvazek – zaměstnanci/zaměstnankyně pracující na částečný úvazek mají právo na plný úvazek, pokud o něj zažádají (genderový aspekt – částečné úvazky mají většinou ženy, v ČR 8,6 % žen oproti 2,3 % mužů, v Norsku 43 % žen!)

Slad'ování: Modena (Itálie)

- Rok 2000 - v Itálii přijat zákon, který zavazuje města s více než 30.000 obyvateli k vytvoření podmínek a mechanismů zohledňující odlišné časové dispozice žen a mužů, především v souvislosti s pracovní dobou, volným časem, časem na sebevzdělání a společenským životem.
- Modena - v 80. letech v návaznosti na diskusi iniciovanou ženskými organizacemi město přijalo politiku slad'ování založenou na koordinaci potřeb poskytovatelů a uživatelů služeb. Výsledkem bylo uzpůsobení otevíracích hodin odpovídající skutečným potřebám obyvatelstva.
- Modena nedávno představila změny ve fungování městského zastupitelstva. Časy jednání byly naplánovány tak, aby byly slučitelné s rodinným životem.

-

DĚKUJI ZA POZORNOST

Halka Jaklová

E-mail: jaklova@padesatprocent.cz

www.padesatprocent.cz

Projekt podpořila Nadace Open Society Fund Praha z programu Dejme (že)nám šanci, který je financován z Norských fondů.

